

NGHIÊN CỨU VỀ NGUYÊN TẮC ĐÁNH GIÁ SỰ TIẾN BỘ CỦA HỌC SINH TIỂU HỌC TRONG GIÁO DỤC HIỆN ĐẠI

Vũ Thị Phương Bắc¹

Tóm tắt. Đánh giá sự tiến bộ của học sinh tiểu học là một yếu tố quan trọng trong quá trình giáo dục, đặc biệt trong bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay. Việc áp dụng các nguyên tắc đánh giá phù hợp giúp giáo viên và phụ huynh theo dõi sự phát triển của học sinh, đồng thời hỗ trợ học sinh nhận thức rõ về năng lực của bản thân. Theo Chương trình Giáo dục Phổ thông 2018, đánh giá không chỉ dựa vào điểm số mà còn phải xem xét các yếu tố như năng lực, phẩm chất và thái độ học tập. Thông tư số 27/2020/TT-BGDĐT đã nhấn mạnh việc đánh giá phải công bằng, khách quan và toàn diện, khuyến khích đánh giá thường xuyên thay vì chỉ tập trung vào kết quả cuối kỳ. Đánh giá không chỉ giúp xác định năng lực học sinh mà còn hỗ trợ giáo viên điều chỉnh phương pháp giảng dạy. Ngoài ra, việc sử dụng các phương pháp đánh giá đa dạng, như bài tập nhóm, dự án hoặc các hoạt động trải nghiệm, cũng đóng vai trò quan trọng trong việc phát triển các kỹ năng mềm của học sinh. Để đánh giá hiệu quả, cần xây dựng các chuẩn mực đánh giá phù hợp với đặc thù từng môn học và cấp học, từ đó giúp học sinh nhận thức rõ hơn về sự tiến bộ của mình và phát triển toàn diện.

Từ khóa: *Đánh giá học sinh, Chương trình giáo dục phổ thông, Năng lực và phẩm chất, Phương pháp đánh giá, Tiến bộ học sinh.*

1. Đặt vấn đề

Đánh giá sự tiến bộ của học sinh tiểu học là một trong những yếu tố quan trọng trong quá trình giáo dục, đặc biệt trong bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay. Đánh giá không chỉ giúp xác định trình độ học sinh, mà còn là công cụ hữu ích để điều chỉnh phương pháp giảng dạy và đảm bảo chất lượng giáo dục. Việc áp dụng những nguyên tắc đánh giá phù hợp không chỉ giúp thầy cô giáo và phụ huynh theo dõi được sự phát triển của học sinh, mà còn hỗ trợ học sinh nhận thức rõ hơn về năng lực của bản thân, từ đó có thể cải thiện và phát triển các kỹ năng cần thiết.

Tên cơ sở của chương trình giáo dục phổ thông mới (GDPT 2018), đánh giá học sinh không chỉ dừng lại ở việc kiểm tra kết quả học tập thông qua các bài thi, mà còn phải xem xét toàn diện các yếu tố như năng lực, phẩm chất, thái độ học tập, và sự sáng tạo của học sinh. Cách tiếp cận này đòi hỏi một hệ thống đánh giá đa dạng và linh hoạt hơn, trong đó sự tiến bộ của học sinh không chỉ được đo lường qua điểm số, mà còn qua các tiêu chí khác như kỹ năng hợp tác, khả năng giải quyết vấn đề, và các kỹ năng mềm cần thiết trong thế kỷ 21.

Thông tư số 27/2020/TT-BGDĐT do Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020) ban hành đã quy định rõ ràng các yêu cầu về đánh giá học sinh tiểu học. Cụ thể, thông tư này nhấn mạnh việc đánh giá phải công bằng, khách quan và toàn diện, không chỉ dựa trên kết quả học tập mà còn phải xem xét các yếu tố khác như thái độ học tập và phẩm chất cá nhân của học sinh. Một trong những điểm nổi bật của thông tư này là khuyến khích đánh giá thường xuyên, liên tục và phản ánh đầy đủ quá trình học tập của học sinh thay vì chỉ tập trung vào

Ngày nhận bài: 28/10/2024. Ngày chỉnh sửa: 23/11/2024. Ngày nhận đăng: 15/12/2024.

¹Trường Tiểu học Lê Chi, xã Lê Chi, huyện Gia Lâm, thành phố Hà Nội

Tác giả liên hệ: Vũ Thị Phương Bắc. Địa chỉ e-mail: bnfbach1@gmail.com

điểm số cuối kỳ. Điều này phù hợp với mục tiêu của chương trình giáo dục phổ thông mới, nơi học sinh được kỳ vọng không chỉ nắm vững kiến thức mà còn phát triển toàn diện về kỹ năng và phẩm chất.

Bên cạnh đó, Trịnh Thúy Giang, Nguyễn Thị Thanh Hồng, Nguyễn Nam Phương, Nguyễn Đức Sơn, Nguyễn Thị Thanh Trà, và Trần Bá Trình (2020) trong cuốn sách "Đánh giá năng lực, phẩm chất học sinh theo chương trình giáo dục phổ thông mới" cũng khẳng định rằng việc đánh giá sự tiến bộ của học sinh không chỉ là việc kiểm tra những gì học sinh đã học được, mà còn là quá trình phát hiện và phát huy khả năng sáng tạo của học sinh, khuyến khích học sinh tự tin thể hiện bản thân. Cách đánh giá này không chỉ giúp giáo viên điều chỉnh phương pháp giảng dạy, mà còn tạo ra môi trường học tập tích cực, nơi mà học sinh được khuyến khích phát triển theo cách riêng của mình.

Để thực hiện việc đánh giá hiệu quả, việc xây dựng các chuẩn mực đánh giá là hết sức cần thiết. Nguyễn Lộc (2016) trong tác phẩm "Phương pháp, kỹ thuật xây dựng chuẩn đánh giá năng lực đọc hiểu và năng lực giải quyết vấn đề" đã chỉ ra rằng các tiêu chí đánh giá cần phải được xây dựng một cách khoa học và phù hợp với đặc thù của từng môn học, cấp học. Việc đánh giá không chỉ giúp đánh giá kết quả mà còn là công cụ để học sinh nhận thức rõ hơn về sự tiến bộ của bản thân, từ đó hình thành thái độ học tập tích cực.

Một trong những vấn đề quan trọng trong việc đánh giá học sinh là việc sử dụng các phương pháp kiểm tra đánh giá đa dạng, không chỉ là các bài thi trắc nghiệm hay tự luận mà còn có thể là các dự án, bài tập nhóm, các hoạt động trải nghiệm thực tế. Nguyễn Công Khanh (2019) trong cuốn "Giáo trình Kiểm tra đánh giá trong giáo dục" đã nhấn mạnh tầm quan trọng của việc sử dụng nhiều hình thức đánh giá để làm nổi bật những khả năng đa dạng của học sinh. Đánh giá thông qua các dự án hoặc bài tập nhóm sẽ giúp học sinh phát triển các kỹ năng quan trọng như kỹ năng làm việc nhóm, giải quyết vấn đề, và sáng tạo.

Kết hợp với những phương pháp đánh giá hiện đại, Trần Thị Tuyết Oanh (2009) trong cuốn "Kiểm tra, đánh giá kết quả học tập" đã đề xuất những quy trình và kỹ thuật cụ thể để thực hiện đánh giá hiệu quả. Các công cụ đánh giá này cần phải đảm bảo tính khách quan, công bằng và có khả năng phản ánh đúng mức độ tiến bộ của học sinh.

Từ những nghiên cứu trên, có thể thấy rằng đánh giá sự tiến bộ của học sinh tiểu học là một công việc phức tạp và đòi hỏi một hệ thống các tiêu chí đánh giá rõ ràng, khách quan và đa dạng. Cần phải xem xét mọi yếu tố liên quan đến học sinh, từ kiến thức, kỹ năng, phẩm chất cho đến thái độ học tập. Các phương pháp đánh giá không nên chỉ dừng lại ở việc kiểm tra kiến thức đơn thuần mà cần phải chú trọng đến sự phát triển toàn diện của học sinh, giúp học sinh nhận thức rõ hơn về khả năng của bản thân và tự tin vươn lên trong quá trình học tập.

2. Một số khái niệm có liên quan

Đánh giá trong giáo dục là quá trình quan trọng mà trong đó giáo viên thực hiện việc đối chiếu, so sánh kết quả học tập của học sinh với các mục tiêu, tiêu chuẩn đã được xác định từ đầu. Mục tiêu của quá trình này là xác định mức độ học sinh đã đạt được và từ đó đưa ra các quyết định cần thiết để điều chỉnh và cải tiến hoạt động dạy và học, giúp nâng cao chất lượng giáo dục. Theo Nguyễn Thị Thanh Trà (2020), đánh giá không chỉ là công cụ để kiểm tra kết quả cuối cùng mà còn là phương pháp giúp cải tiến quy trình giảng dạy, tạo điều kiện cho giáo viên và học sinh nhận thức được những mặt mạnh và yếu trong quá trình học. Đánh giá không chỉ hướng đến việc xác định kiến thức của học sinh mà còn xem xét sự phát triển của năng lực, phẩm chất và kỹ năng của học sinh trong suốt quá trình học tập. Đây là một yếu tố thiết yếu để đảm bảo rằng các phương pháp giảng dạy luôn được điều chỉnh phù hợp với nhu cầu học tập của học sinh.

Đánh giá sự tiến bộ của học sinh tiểu học có thể được hiểu là quá trình giáo viên theo dõi, quan sát và đánh giá kết quả học tập của học sinh trong suốt thời gian học, nhằm xác định sự tiến bộ và những khó khăn mà học sinh gặp phải so với các mục tiêu học tập đã đề ra. Điều này giúp giáo viên có những nhận định chính xác về năng lực của từng học sinh, từ đó có những điều chỉnh phù hợp trong quá trình dạy học để hỗ trợ học sinh tiến bộ hơn nữa. Như vậy, đánh giá không chỉ là một công cụ để đánh giá kết quả học tập mà còn đóng vai trò quan trọng trong việc điều chỉnh phương pháp giảng dạy và học tập.

Đánh giá sự tiến bộ của người học là một hình thức đánh giá quá trình học tập, trong đó giáo viên hoặc học sinh tự đánh giá để phát hiện kịp thời những khó khăn, yếu điểm trong học tập, từ đó có những điều chỉnh kịp thời nhằm giúp học sinh không ngừng tiến bộ và đạt được mục tiêu học tập đã đề ra. Đây là một yêu cầu của triết lý đánh giá năng lực người học, trong đó việc đánh giá không chỉ tập trung vào việc kiểm tra kết quả cuối cùng mà còn nhấn mạnh việc hỗ trợ, điều chỉnh và nâng cao khả năng tự học của học sinh. Nguyễn Công Khanh (2019) chỉ ra rằng, đánh giá sự tiến bộ của học sinh không chỉ mang tính phản ánh mà còn phải tạo cơ hội để học sinh tự nhận thức và điều chỉnh quá trình học của mình, nhằm phát triển toàn diện các năng lực và phẩm chất cá nhân.

Trong thực tế, thường xem xét ba hình thức đánh giá chính có thể áp dụng trong quá trình học tập của học sinh tiểu học:

Đánh giá là học tập (Assessment as learning): Đây là hình thức đánh giá diễn ra liên tục trong suốt quá trình học. Học sinh chủ động tham gia vào quá trình đánh giá bằng cách tự đánh giá hoặc đánh giá đồng đẳng. Mục đích của đánh giá là học tập là giúp học sinh nhận thức rõ ràng về mức độ đạt được kiến thức và kỹ năng của bản thân, từ đó có thể tự điều chỉnh quá trình học tập của mình. Thông qua các nhiệm vụ tự đánh giá, học sinh có thể xác định được những điểm mạnh và yếu trong học tập của mình, giúp học sinh chủ động hơn trong việc thiết lập mục tiêu học tập cá nhân và lên kế hoạch học tập tiếp theo. Black và William (1998) cho rằng, đánh giá là học tập không chỉ là một công cụ đánh giá mà còn là một phương pháp để học sinh phát triển khả năng tự đánh giá và điều chỉnh hành vi học tập của mình, giúp học sinh trở thành những người học chủ động và tự tin hơn.

Đánh giá vì học tập (Assessment for learning): Đây là hình thức đánh giá được thực hiện trong suốt quá trình dạy học để giáo viên có thể phát hiện kịp thời sự tiến bộ của học sinh, từ đó hỗ trợ và điều chỉnh phương pháp dạy học sao cho phù hợp. Đánh giá vì học tập không chỉ giúp giáo viên nắm bắt được mức độ tiến bộ của học sinh mà còn cung cấp thông tin phản hồi để cải thiện quá trình học tập của học sinh. Đánh giá này giúp giáo viên hiểu rõ được những điểm mạnh và điểm yếu của mỗi học sinh, từ đó có những biện pháp điều chỉnh thích hợp trong quá trình dạy học. Sadler (1989) cho rằng, đánh giá vì học tập đóng vai trò quan trọng trong việc cung cấp thông tin phản hồi cho cả giáo viên và học sinh, giúp điều chỉnh các hoạt động dạy và học để đạt được kết quả tốt nhất. Mục đích của đánh giá vì học tập là hỗ trợ học sinh tiếp tục học tập và phát triển, không phải để so sánh học sinh với nhau.

Đánh giá của học tập (Assessment of learning): Đây là hình thức đánh giá được thực hiện sau quá trình học để đánh giá kết quả cuối cùng của học sinh. Đánh giá của học tập thường sử dụng các bài kiểm tra, bài thi để đo lường mức độ đạt được của học sinh so với mục tiêu ban đầu. Mặc dù đánh giá này giúp xác định kết quả học tập cuối cùng, nhưng nó cũng có thể cung cấp thông tin quan trọng để cải thiện các phương pháp dạy học trong tương lai.

Như vậy, đánh giá sự tiến bộ của học sinh không chỉ là một công cụ để đo lường kết quả cuối cùng mà còn là một phương tiện quan trọng giúp giáo viên và học sinh hiểu rõ quá trình học tập, phát triển khả năng tự học của học sinh, và điều chỉnh hoạt động dạy và học sao cho phù hợp. Các hình thức đánh giá như đánh giá là học tập, đánh giá vì học tập và đánh giá của học tập đóng vai trò không thể thiếu trong việc nâng cao chất lượng giáo dục, giúp học sinh không ngừng tiến bộ và đạt được các mục tiêu học tập.

3. Nguyên tắc đánh giá sự tiến bộ của học sinh tiểu học

3.1. Bám sát yêu cầu cần đạt về năng lực, phẩm chất của học sinh tiểu học

Yêu cầu cần đạt về năng lực và phẩm chất của học sinh tiểu học, được quy định trong Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, đóng vai trò nền tảng trong việc đánh giá sự tiến bộ của học sinh. Những yêu cầu này không chỉ bao gồm chuẩn kiến thức và kỹ năng mà học sinh cần đạt được sau mỗi kì học, năm học hay cấp học, mà còn đề cập đến thái độ học tập, tư duy và phẩm chất cá nhân của học sinh. Việc bám sát yêu cầu này không chỉ giúp giáo viên đánh giá sự tiến bộ của học sinh mà còn định hướng quá trình dạy học, phát triển năng lực học sinh một cách toàn diện.

Cụ thể, yêu cầu cần đạt về năng lực và phẩm chất của học sinh tiểu học có các vai trò quan trọng sau:

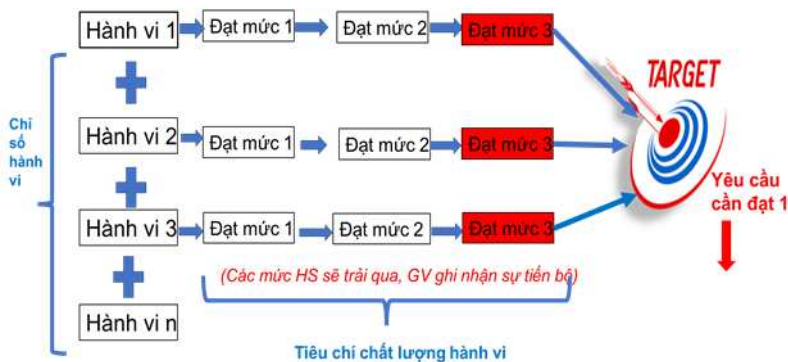
Cơ sở xác định hành vi, nhiệm vụ học tập: Các yêu cầu này sẽ là căn cứ để giáo viên xác định các hành vi, nhiệm vụ học tập cần tổ chức cho học sinh. Việc tổ chức các hoạt động học tập phải đảm bảo số lượng và chất lượng đủ để học sinh đạt được các yêu cầu đã đặt ra. Những hành vi học tập này sẽ được xem như là các tiêu chí để đánh giá sự tiến bộ của học sinh. Mỗi hành vi cụ thể sẽ tương ứng với một yêu cầu cần đạt trong từng môn học, giúp học sinh dần dần phát triển các kỹ năng, kiến thức và phẩm chất cần thiết.

Căn cứ xác định mức độ đạt được: Yêu cầu cần đạt về năng lực và phẩm chất cũng là căn cứ để giáo viên xác định mức độ đạt được cho mỗi hành vi học tập của học sinh. Điều này có nghĩa là giáo viên sẽ sử dụng các tiêu chí đánh giá để xác định chất lượng hành vi học tập của học sinh. Các mức độ đạt được sẽ phản ánh sự tiến bộ của học sinh qua từng giai đoạn, từ đó mô tả các chỉ báo cụ thể về mức độ hoàn thành nhiệm vụ học tập.

Đánh giá sự vượt trội: Ngoài việc xác định các mức độ đạt yêu cầu, trong một số trường hợp, yêu cầu cần đạt cũng có thể giúp giáo viên đánh giá xem học sinh có đạt mức vượt trội so với yêu cầu đã đặt ra hay không. Điều này giúp giáo viên nhận diện những học sinh có khả năng vượt trội trong một lĩnh vực nào đó, từ đó có phương pháp và kế hoạch phát triển phù hợp hơn cho các em.

Việc phân tích chi tiết các yêu cầu cần đạt của năng lực và phẩm chất giúp giáo viên xây dựng các tiêu chí đánh giá, thang đánh giá và chỉ báo đánh giá một cách chính xác và có hệ thống. Các tiêu chí này sẽ là cơ sở vững chắc để giáo viên đánh giá sự tiến bộ của học sinh, đồng thời điều chỉnh phương pháp giảng dạy sao cho phù hợp với năng lực và đặc điểm của từng học sinh.

Bằng cách bám sát yêu cầu cần đạt trong chương trình giáo dục, giáo viên có thể đưa ra các nhiệm vụ học tập cụ thể, phù hợp, nhằm phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất của học sinh tiểu học. Hơn nữa, yêu cầu này cũng giúp đảm bảo rằng việc đánh giá không chỉ dừng lại ở kết quả học tập mà còn bao quát sự phát triển về phẩm chất, thái độ và các yếu tố nhân cách khác của học sinh, qua đó tạo ra một môi trường học tập toàn diện và công bằng.

Sơ đồ 1. Phân tích yêu cầu cần đạt của phẩm chất và năng lực học sinh

3.2. Chú trọng khung tham chiếu tiêu chí chất lượng hành vi

Năng lực của học sinh tiểu học được thể hiện một cách rõ ràng và cụ thể thông qua các hành vi học tập mà học sinh thực hiện trong suốt quá trình học. Những hành vi này bao gồm các hoạt động như nói, viết, làm và tạo ra các sản phẩm học tập. Để đánh giá chính xác sự tiến bộ của học sinh, mỗi thành tố của năng lực học sinh phải được mô tả một cách chi tiết bằng các hành vi cụ thể, với các yêu cầu cần đạt rõ ràng và phù hợp với từng môn học, từng khối lớp và từng giai đoạn học tập. Đây chính là cơ sở để xây dựng khung tham chiếu tiêu chí chất lượng hành vi, giúp giáo viên ghi nhận được những hành động học tập mà học sinh đã thực hiện.

Khung tham chiếu này không chỉ giúp mô tả các hành vi mà học sinh cần thể hiện trong quá trình học,

mà còn giúp giáo viên xác định được các mức độ đạt được của học sinh đối với từng hành vi cụ thể. Việc sử dụng khung tham chiếu giúp giáo viên đánh giá một cách khách quan, chính xác và công bằng sự tiến bộ của học sinh trong suốt quá trình học tập, từ đó tạo ra cơ sở vững chắc cho việc điều chỉnh phương pháp giảng dạy và hỗ trợ học sinh một cách hiệu quả hơn.

Các chất lượng hành vi có thể được thể hiện dưới nhiều hình thức khác nhau, tùy thuộc vào môn học và yêu cầu của từng bài học. Chẳng hạn, đối với môn Ngữ văn, chất lượng hành vi có thể được thể hiện qua việc học sinh trình bày trôi chảy và có tính mạch lạc khi diễn đạt ý tưởng của mình, hay việc giải thích rõ ràng nội dung một đoạn văn hoặc câu chuyện. Trong khi đó, đối với môn Toán, chất lượng hành vi có thể là việc làm bài tập đúng công thức, chứng minh kết quả đúng đắn, hoặc vận dụng lý thuyết vào thực tế.

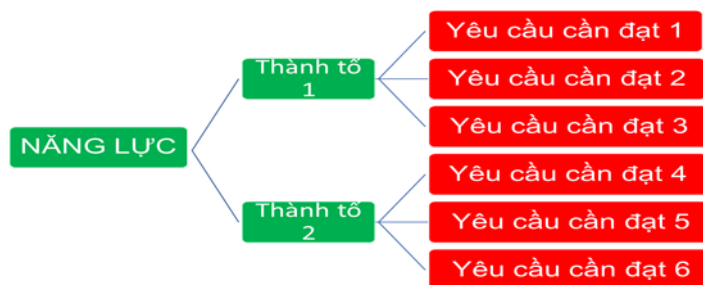
Để giúp giáo viên dễ dàng đánh giá chất lượng hành vi, các tiêu chí cần được xây dựng một cách rõ ràng và chi tiết. Ví dụ, trong việc trình bày trôi chảy, các tiêu chí có thể bao gồm việc học sinh sử dụng ngữ điệu phù hợp, phát âm rõ ràng và có sự liên kết mạch lạc giữa các ý tưởng trong bài nói. Đối với việc giải thích rõ ràng, tiêu chí có thể là khả năng học sinh sử dụng từ ngữ chính xác, dễ hiểu và có khả năng làm sáng tỏ vấn đề mà không gây nhầm lẫn cho người nghe. Còn đối với làm bài tập đúng công thức, tiêu chí đánh giá sẽ bao gồm khả năng học sinh áp dụng đúng phương pháp giải bài toán, giải thích từng bước đi rõ ràng và có thể giải thích lý do tại sao mình chọn phương pháp đó.

Khung tham chiếu tiêu chí chất lượng hành vi không chỉ giúp giáo viên trong việc ghi nhận và đánh giá sự tiến bộ của học sinh mà còn cung cấp công cụ để theo dõi và điều chỉnh kế hoạch giảng dạy. Thông qua việc xác định rõ ràng các hành vi cần đánh giá, giáo viên có thể phát hiện sớm những khó khăn mà học sinh gặp phải và can thiệp kịp thời để cải thiện khả năng học tập của các em. Ngoài ra, việc sử dụng khung tham chiếu cũng giúp tạo ra một môi trường học tập công bằng, khi tất cả học sinh đều có một tiêu chuẩn chung để hướng đến, và giáo viên có thể đánh giá học sinh một cách minh bạch và công bằng.

Khung tham chiếu không chỉ giúp giáo viên đánh giá những hành vi đã thực hiện, mà còn là công cụ để phát triển năng lực học sinh. Khi học sinh biết được các tiêu chí chất lượng hành vi mà họ cần đạt được, họ có thể chủ động trong việc rèn luyện và phát triển các kỹ năng của mình. Điều này cũng giúp học sinh nhận thức rõ hơn về quá trình học tập của mình, hiểu được những điểm mạnh và yếu của bản thân, từ đó tự điều chỉnh phương pháp học tập sao cho hiệu quả hơn.

Vì vậy, việc chú trọng đến khung tham chiếu tiêu chí chất lượng hành vi là một trong những yếu tố quan trọng trong đánh giá sự tiến bộ của học sinh tiểu học. Khung tham chiếu này không chỉ giúp giáo viên đánh giá khách quan, chính xác mà còn tạo điều kiện thuận lợi cho học sinh phát triển năng lực học tập của mình một cách toàn diện.

Để thực hiện nguyên tắc này, giáo viên cần xác định khung năng lực với các mức độ cần đạt của năng lực và những biểu hiện của nó như trong Sơ đồ 2.

Sơ đồ 2. Sơ đồ khung tham chiếu tiêu chí chất lượng hành vi của năng lực và phẩm chất

3.3. Chú trọng thu thập bằng chứng về sự thay đổi ở học sinh

Bằng chứng trong quá trình học tập của học sinh đóng vai trò rất quan trọng trong việc đánh giá sự tiến bộ và sự thay đổi ở các em. Những bằng chứng này có thể đến từ nhiều nguồn khác nhau, bao gồm các quan sát trực tiếp của giáo viên, ghi chép, hay thậm chí là các sản phẩm học tập mà học sinh tạo ra trong suốt quá trình học. Những sản phẩm này có thể là các sơ đồ tư duy, báo cáo thuyết trình, kết quả thí nghiệm, bài tập viết, hoặc các bài kiểm tra. Tất cả những chứng cứ này đều phản ánh những gì học sinh đã đạt được, giúp giáo viên nhận diện được các thay đổi về mặt nhận thức, cảm xúc, tư duy, và hành vi của học sinh trong suốt quá trình học.

Việc thu thập bằng chứng là một quá trình liên tục và thường xuyên, không chỉ diễn ra vào thời điểm kiểm tra hay cuối kỳ mà phải được thực hiện trong suốt quá trình học tập. Những bằng chứng này không chỉ đơn giản là sự đánh giá kết quả cuối cùng mà còn là minh chứng về quá trình phát triển của học sinh. Chẳng hạn, thông qua việc quan sát hành vi trong các giờ học nhóm, giáo viên có thể nhận thấy học sinh đã cải thiện khả năng làm việc nhóm, giao tiếp hay có những thay đổi trong thái độ học tập, từ đó điều chỉnh phương pháp giảng dạy cho phù hợp với sự tiến bộ của học sinh.

Điều quan trọng là giáo viên cần phải xác định rõ ràng những chứng cứ cần thu thập và cách thức thu thập để đảm bảo rằng những bằng chứng này sẽ chính xác và phù hợp với các yêu cầu cần đạt của chương trình. Việc này giúp giáo viên không chỉ đánh giá đúng đắn sự tiến bộ của học sinh mà còn là căn cứ để điều chỉnh phương pháp dạy học, giúp học sinh phát triển tối đa khả năng của mình. Ví dụ, nếu một học sinh có tiến bộ trong việc sử dụng ngữ pháp trong môn Tiếng Việt qua các bài viết, nhưng gặp khó khăn trong việc diễn đạt ý tưởng rõ ràng, giáo viên có thể dựa vào bằng chứng này để đưa ra các can thiệp, chẳng hạn như hướng dẫn học sinh cách tổ chức ý tưởng trước khi viết.

Ngoài ra, việc thu thập bằng chứng cũng giúp giáo viên có thể nhìn nhận một cách tổng thể và chính xác về sự thay đổi của học sinh trong các khía cạnh khác nhau của năng lực và phẩm chất. Chẳng hạn, những thay đổi trong nhận thức có thể được thể hiện qua khả năng giải thích các khái niệm mới mà học sinh đã học, trong khi cảm xúc có thể được phản ánh qua thái độ tham gia vào các hoạt động học tập. Tư duy có thể được chứng minh qua khả năng học sinh tự giải quyết vấn đề, trong khi hành vi có thể được ghi nhận qua việc học sinh có thực hiện đúng quy trình, hoàn thành bài tập đúng hạn và tham gia tích cực vào các hoạt động học nhóm hay không.

Tất cả những bằng chứng này sẽ giúp giáo viên có được cái nhìn toàn diện về sự phát triển của học sinh, đồng thời đưa ra những quyết định phù hợp nhằm hỗ trợ học sinh trong việc cải thiện những mặt còn yếu và phát huy những mặt mạnh. Việc thu thập và phân tích các bằng chứng về sự thay đổi này không chỉ giúp giáo viên đánh giá đúng năng lực của học sinh mà còn giúp các em nhận thức rõ hơn về quá trình học tập của mình, từ đó phát triển khả năng tự học và tự đánh giá.

3.4. Đảm bảo tính phát triển của học sinh

Nguyên tắc này yêu cầu giáo viên không chỉ đánh giá học sinh trong bối cảnh hiện tại mà còn cần phải tạo ra một môi trường học tập động viên, khuyến khích học sinh phát huy tối đa khả năng tự điều chỉnh và cải thiện trong suốt quá trình học tập. Một trong những yếu tố quan trọng nhất để đảm bảo sự phát triển của học sinh là việc giáo viên tạo ra cơ hội để học sinh có thể tự nhận thức và phản ánh về ưu điểm và nhược điểm của bản thân. Khi học sinh nhận thức rõ về những điểm mạnh và những yếu điểm của mình, các em sẽ chủ động tìm kiếm cách cải thiện và điều chỉnh phương pháp học tập để đạt được kết quả tốt hơn.

Để làm được điều này, giáo viên cần phải tạo ra các tình huống học tập mà học sinh có thể tự đánh giá, đưa ra phản hồi cho bản thân và bạn bè, cũng như được khuyến khích để thử nghiệm với những cách thức học tập khác nhau. Việc này không chỉ giúp học sinh cải thiện khả năng tự học mà còn giúp các em phát triển kỹ năng giải quyết vấn đề, tư duy phản biện và kỹ năng giao tiếp trong môi trường học tập. Một học sinh khi nhận thức được quá trình học của mình, biết cách điều chỉnh và lập kế hoạch học tập cho phù hợp sẽ có khả năng phát triển vượt bậc.

Ngoài ra, tính phát triển của học sinh còn được đảm bảo khi giáo viên có thể theo dõi sự tiến bộ của từng học sinh một cách liên tục và điều chỉnh kế hoạch giảng dạy sao cho phù hợp với nhu cầu học tập của từng em. Điều này giúp học sinh không chỉ phát triển ở hiện tại mà còn có nền tảng vững chắc để tiếp tục tiến bộ trong tương lai. Việc tạo ra một môi trường học tập có tính phát triển này cũng sẽ giúp học sinh học hỏi từ những sai lầm và hiểu được rằng học tập là một quá trình liên tục, trong đó việc mắc sai lầm không phải là thất bại mà là cơ hội để trưởng thành và tiến bộ hơn.

3.5. Đảm bảo đánh giá trong bối cảnh thực tiễn

Một trong những yếu tố quan trọng khác trong việc đánh giá học sinh là việc đảm bảo tính thực tiễn của các tình huống đánh giá. Các tình huống thực tiễn đóng vai trò rất lớn trong việc giúp học sinh thể hiện được khả năng vận dụng kiến thức vào thực tế, đồng thời giúp giáo viên đánh giá được mức độ đạt được về năng lực và phẩm chất của học sinh trong những bối cảnh cụ thể. Những tình huống thực tiễn có thể bao gồm các tình huống nghiên cứu, hoạt động thực tiễn, hoặc các nhiệm vụ học tập mà học sinh phải thực hiện để giải quyết vấn đề cụ thể.

Chẳng hạn, trong môn Toán, học sinh có thể được yêu cầu ứng dụng các phép toán vào các tình huống thực tế, như tính toán chi phí cho một chuyến đi hoặc tính toán diện tích khu đất. Trong môn Ngữ văn, học sinh có thể tham gia vào các hoạt động thảo luận nhóm để phân tích và giải thích các tác phẩm văn học, từ đó thể hiện khả năng phân tích, đánh giá và áp dụng lý thuyết vào thực tế. Những tình huống thực tiễn này giúp học sinh phát triển các kỹ năng giải quyết vấn đề, kỹ năng hợp tác, và kỹ năng giao tiếp, đồng thời giúp giáo viên đánh giá được khả năng của học sinh trong việc vận dụng kiến thức vào thực tế.

4. Kết luận

Đánh giá sự tiến bộ của học sinh tiểu học là một yếu tố thiết yếu trong việc nâng cao chất lượng giáo dục và phát triển toàn diện năng lực học sinh. Quá trình này không chỉ giúp giáo viên và phụ huynh theo dõi sự phát triển học tập của học sinh, mà còn góp phần định hình phương pháp giảng dạy, tạo ra môi trường học tập tích cực, khuyến khích sự sáng tạo và tự tin của học sinh.

Việc áp dụng nguyên tắc đánh giá phù hợp theo chương trình giáo dục phổ thông 2018 đã chỉ ra sự cần thiết của một hệ thống đánh giá toàn diện, không chỉ chú trọng vào kết quả học tập mà còn xem xét các yếu tố khác như thái độ học tập, phẩm chất và kỹ năng sống. Các phương pháp đánh giá hiện đại, bao gồm đánh giá qua dự án, bài tập nhóm hay hoạt động trải nghiệm thực tế, đều giúp học sinh phát triển những kỹ năng quan trọng như giải quyết vấn đề, hợp tác và sáng tạo.

Tuy nhiên, để đạt được hiệu quả cao trong việc đánh giá sự tiến bộ của học sinh, cần phải có các chuẩn mực đánh giá rõ ràng và phù hợp với đặc thù từng môn học, cấp học. Điều này đòi hỏi sự linh hoạt trong việc lựa chọn phương pháp đánh giá sao cho phù hợp với mục tiêu giáo dục và nhu cầu học tập của học sinh. Đặc biệt, việc đánh giá phải được thực hiện thường xuyên và liên tục, giúp giáo viên phát hiện kịp thời những khó khăn, từ đó điều chỉnh phương pháp giảng dạy một cách phù hợp và hiệu quả.

Đánh giá sự tiến bộ của học sinh tiểu học là một quá trình quan trọng và không thể thiếu trong việc phát triển năng lực và phẩm chất của học sinh. Việc áp dụng các phương pháp đánh giá đa dạng và linh hoạt sẽ tạo điều kiện thuận lợi cho học sinh phát huy tối đa khả năng của mình, đồng thời giúp giáo viên nâng cao chất lượng dạy học, đáp ứng yêu cầu của giáo dục hiện đại.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Bộ Giáo dục và đào tạo (2020), Thông tư số 27/2020/TT-BGDĐT qui định về đánh giá học sinh tiểu học, Hà Nội.
- [2] Trịnh Thúy Giang, Nguyễn Thị Thanh Hồng, Nguyễn Nam Phương, Nguyễn Đức Sơn, Nguyễn Thị Thanh Trà, Trần Bá Trình (2020), Đánh giá năng lực, phẩm chất học sinh theo chương trình giáo dục phổ thông mới, Nhà xuất bản Đại học Sư phạm, Hà Nội.

- [3] Nguyễn Công Khanh (chủ biên), Đào Thị Oanh (2019), Giáo trình Kiểm tra đánh giá trong giáo dục, NXB ĐHSP Hà Nội
- [4] Nguyễn Lộc (chủ biên), (2016) Phương pháp, kỹ thuật xây dựng chuẩn đánh giá năng lực đọc hiểu và năng lực giải quyết vấn đề, Nhà xuất bản Giáo dục Việt nam, Hà Nội.
- [5] Trần Thị Tuyết Oanh (2009), Kiểm tra, đánh giá kết quả học tập, NXB ĐHSP Hà Nội.
- [6] Black, P., & Wiliam, D. (1998), Assessment and classroom learning, Assessment in Education: Principles, Policy & Practice.
- [7] Sadler, D. R. (1989), Formative assessment and the design of instructional systems, Instructional Science.

ABSTRACT

Research on principles for assessing the progress of elementary school students

Assessing the progress of elementary school students is a crucial factor in the educational process, especially in the context of the current educational reforms. Applying appropriate assessment principles helps teachers and parents monitor student development, while also supporting students in recognizing their own capabilities. According to the new General Education Program (GDPT 2018), assessment should not only focus on grades but also consider factors such as competencies, qualities, and learning attitudes. Circular No. 27/2020/TT-BGDĐT emphasizes that assessments must be fair, objective, and comprehensive, encouraging regular assessments rather than solely focusing on final exam results. Assessment not only helps determine student capabilities but also aids teachers in adjusting their teaching methods. Additionally, using diverse assessment methods such as group projects, assignments, or experiential activities plays an essential role in developing students' soft skills. To ensure effective assessments, it is necessary to establish evaluation standards that suit the characteristics of each subject and grade level, thereby helping students better understand their progress and develop comprehensively.

Keywords: *Student assessment, General Education Program, Competencies and qualities, Assessment methods, Student progress.*